

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

<p>PRETIULU ABONAMENTULUI: Pentru Anstro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr. " " " " 1/2 anu 2 fl.50cr. Pentru Romani'a si strainetate pe anu 14 fr. " " " " pe 1/2 a. 7 fr.</p>	<p>PRETIULU INSERTIUNILORU: Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl. v. a.</p>	<p>Correspondentiele sè se adreseze la Redactiunea dela „Biseric'a si Scól'a.“ Èr banii de prenumeratiune la „TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.“</p>
---	--	---

Comitetele nóstre parochiali.

Erá pre la inceputulu anului curentu, si in bisericá se vedea unu viu interesu facia de afacerile ei. Erau pre atunci adeca puse la ordinea dilei alegerile pentru corporatiunile bisericesci din parochia. Mai in fiecare comuna se vedea unu feliu de imbudiéla de a intrá in aceste corporatiuni, chiamate prin lege a ingrijí si conduce afacerile parochiei.

„Nu sunt buni membri din comitetulu betranu, se-i mai premenimu, si se-i inlocuimu cu altii, pentrucá prin puteri noue afacerile bisericiei se ia unu aventu mai repede,“ ni se spunea din multe parti.

Nu poteamu nici atunci, si nu potemu privi nici astadi acestu modu de gandire de altcev'a, decát de unu viu interesu facia de bisericá, de acelu interesu, in carele se vede, ca incetulu, cu incetulu, dar cu fiecare di ne insusimu totu mai multu acea maturitate, carea se cere dela fiecare omu, chiamatu a lucrá si a traí in viéti'a constitutionalá.

De aceea am salutatu cu bucuria acestu curentu manifestatu in alegeri. Alegerile sunt in viéti'a constitutionalá mediloculu, prin carele se manifestéza increderea, seau neincrederea facia de functionari. Si cand alegatoriulu pricepe a eserciá liberu acestu soinu de controla, avemu cu o dovéda mai multu, ca am apucatu pre o cale buna.

In sfersitu alegerile s'au facutu. Voru fi reusitu bine, voru fi reusitu dóra pre ici, pre colo si mai reu, nu potemu judecá astadi. Ómenii n'au avutu inca pana acum timpulu fisicu se lucreze, si se indeplinésca agendele, la cari s'au angagiatu de buna voia. Dar timpulu, acestu amicu, si in acelasi timpulu acestu dusmanu alu vietii omenesci, trece iute; si póteca pré curend ne vomu tredí si noi cei alesi in anulu curentu, ca stámu intocma cá si antecesorii nostri in faci'a alegatoriloru. Trei ani trecu fórté iute; ér dupa espirarea loru vomu avé se dámu seama de ceea ce am lucratu in periodulu, in care votulu alegatoriloru ne-au incredintiatu domni'a si stepanirea in ale parochiei.

Ómenii vedu cele ce se petrecu, si gandescu si ei si judeca asupra tuturoru, cari se facu, si cari nu se facu, si de siguru la procsim'a alegere nu voru intardiá a-si enunciá asupra nóstra verdictulu.

Ei bine, la acést'a trebue se ne gandimu inca de acum, daca voimu, cá acestu verdictu, de carele este legata onórea si increderea confratiloru nostri, se sune in favorulu nostru.

Chiar acésta impregiurare ne-a impusu si noue a ne ocupá astadi de comitetele parochiali.

Intránu in a diecea luna a anului curentu. Care va se dica, a trecuta deja a patr'a parte din timpulu, pentru care suna mandatulu comitetelor parochiale. Si daca ne vomu uitá preste acestu timpulu trecutulu, vomu aflá, ca zelulu, ce se vedea la inceputu pre timpulu alegeriloru s'a cam recitu, ba in multe parti s'a recitu binisoru. Ómenii se pare, ca si-au cheltuitu totu zelulu si tóta bunavointi'a in alegeri, si acum se pare, ca multi si-dicu, ca cu acést'a s'au platinu pre trei ani facia de bisericá. Mai de unadi vorbeamu cu presiedintele unui comitetu parochialu din o comuna de frunte, unu omu cu multu zelu si multa bunavointia. Intrebandu-lu de cele ce se facu, si se potrecu in comuna, ne respunse intre altele: „Ei Domnule, omulu gandesc, si si-propune multe, dar lumea nu se póte stremutá, si nu se póte maná cu umerii nici inainte, nici inapoi.“

L'am intielesu pre acestu omu, si am priceputu, ca ce voiesce se ascunda densulu in acésta sententia. Nu-i poteam inse remané detori, pentruca nici unu feliu de detoria nu e buna. I-am disu deci: „scimu si noi, ca lumea nu se póte impinge cu umerii; dar ori o vomu impinge, ori nu o vomu impinge, — acésta impregiurare nu ne scusa de a ne impliní angagiamentele facia cu biseric'a viia, angagiamente, pre cari le-am luatulu asupra-ne de buna voia atunci, cand ni s'a datu onórea de a face parte din comitetu.“

Ne-am despartitu de acestu omu, si in vederea, ca greutátile, de cari ne vorbiá densulu, sunt greutáti generale, nu le potém trece cu vederea.

Greutatea cea mai mare in tóta viéti'a nóstra constitutională-bisericească este, ca trairi veacuri multe in absolutismu, ne-am deprinsu a face si a lucrá numai atunci, cand de sus de undev'a ne vine câte o porunca. Atunci asia erá vremea, dupace venea porunc'a, de sila, de mila, se facea câte ceva. Astadi ómenii din parochia s'au facutu si ei mai ocosi, si cand le vine câte o porunca, nn arareori se intempla, se-i audi dicendu : un'a cá ast'a nu se póte, celu ce a datu porunc'a, se ne ierte, nu cunósce impregiurările si altele.

Asia gandescu si vorbescu de multe ori ómenii in astfelu de casuri, si apoi totulu remane la vorbe, pentru fapte nu mai este nici dispositiune, nici vreme.

Intielegemu si acestu soi de gandire. Ómenii canta, ómenii descanta, dar cá descanteculu se găsésca leaculu, ómenii din parochia ar trebui se schimbe córd'a, si adeca se nu faca nici un'a, nici alt'a ; ci se se uite impregiuru, se caute, si se scormonésca ei impregiurările, se le aduca la lumina, se le examineze, si prin concluse luande in comitetele si sínódele parochiale se afle leaculu la totu ce este bolnavu in ale bisericeii si ale scólei. Acestu leacu se-lu subtérna apoi superioritáti bisericesci, ca se-lu póta examina si cercá si doftorii dela mes'a verde, si daca lu-voru afá de bunu se-lu prescrie bolnavului cu rigóre si cu stricta dieta.

Acésta este propriaminte calea in viéti'a constitutională. Iniativ'a la ceeace este a se face, se nu se ascepte totu de sus, ci se se caute, se se afle si de jos. Se nu lasámu adeca, cá totu altii se gándésca pentru noi ; ci se mai gandimu si noi la ale nóstre, cu totii, pentruca pre toti ne intereséza de o potrivă, si pre toti ne-a inzestratu Ddieu cu minte si cu judecata.

Cand fericitulu Metropolitu Siagun'a in memorabilulu seu discursu, prin carele a deschisu congresulu constituante din 1868 a rostitu cuvintele : acum depunu sórtea ulterióra a bisericeii in manile reprezentantiloru clerului si poporului,“ a enuniatu acelu principiu mare, ca pentru sórtea bisericeii nu se mai potu face responsabili in viéti'a constitutională numai ómenii, carii stau in fruntea bisericeii ; ci responsabilitatea ne privesce pre fiecare in cerculu nostru de activitate, ce ni-lu norméza legea fundamentală.

Aplicandu acestu principiu la parochia, este pré naturalu, ca pentru cele ce se facu, responsabili sunt in prim'a linia ómenii, carii constituiescu comitetele parochiali.

Daca acesti ómeni sciu, si voiescu a face binele, si adeca daca densii esecuta ceeace le dictéza, si ceeace le spune in modu destulu de apriatu legea : atunci nu ne potemu intipuí casulu, cá se nu se faca progresu.

Daca ne vomu uitá inse asupra celoru cincispredece ani din urma, si pentru acestu timpu vom examina ceeace au facutu comitetele nóstre parochiali : a-

tunci vom aflá, ca comitetele nóstre mai numai atunci s'au intrunitu, cand a fost vorb'a de vre-o alegere de preotu, seau invetiatoriu. Nu s'au ingrijitu cu destula bunavointia pre alocurea nici chiar de averea bisericească, ér celelalte agende enumerate in lege si puse in sarcin'a comitetului au remasu litera mórtă.

Cu o astfelu de activitate pre viitoriu nu ne mai potem multiemí. De acea in numerii viitori vom indigitá si vom vorbí despre diferitele directiuni, asupra caror'a este a se estinde activitatea comitetelor parochiali.

Despre congresulu economicu internationalu din Budapest'a.

Dilele trecute s'a intr'unitu in Budapest'a unu congresu economicu internationalu, conchiamatu de reuniunea agricola din capital'a tierii.

Obiectulu acestui congresu a fost a cercetá cauzele crisei economice ; si a scrutá medilócele, prin cari cris'a s'ar poté inlaturá. Din discursurile tienute in acestu congresu de distinsi profesori si specialisti in ale economiei estragemu aici urmatóarele :

Profesorulu Dr. Luigo Brentano din Strassburg descriendu situatiunea economica a Angliei constata, ca esportulu de cereale alu Americii a avutu ó influintia atât de mare asupra economiei de pamentu din Angli'a, încât aci din caus'a pretiuriloru scadiute economi'a de pamentu in unele locuri nici nu se mai continua din motivulu, ca venitululu curatu alu pamentului facia de importulu de cereale eftine din Americ'a nu mai este in stare a acoperi nici contributiunea. Unii preoti anglicani dau pamentulu lor parochialu in arenda, numai pre langa conditiunea cá arendatorulu se solvésca contributiunea. In Franci'a cris'a economica nu este atât de apesatória ca in Angli'a deórece aici pamentulu este impartitu in parcele mici intre tierani, si acesti'a lu-cultiva mai multu pentru a-si acoperi trebuintiele proprii, decât pentru a duce productele la piatiu.

Cu privire la intrebarea, ca óre cât pentru viitoriu va poté produce Americ'a atât'a grâu, cât a produsu pana acum, vorbitorinulu dupa esperintiele facute de esmisulu Dr. Schieringer la faci'a locului in Americ'a, constata ca dá, deórece fructualitatea pamentului, dupa calcululu esmisului numitu este inca mare, si nu se va poté perde in scurtu timpu. Si eftinatatea grâului ungaru pre pietiele din streinatate va remané si pre viitoriu atât din caus'a grâului americanu, cât si din caus'a esportului Indiei, cu atât mai vertos, cu cât transportulu este fórte eftinu pre mare.

Cris'a economica, dice Brentano, este numai la inceputu, in vederea impregiurării, ca medilócele de comunicatiune se sporescu cu fiecare di, si transportulu marfuriloru se eftinesce. Ó schimbare mare se va mai produce si prin impregiurarea, ca imperiulu rusu inmaltindu-si medilócele de comunicatiune pre viitoriu va esportá totu mai multe cereale in tierile Europei apusene.

Va veni timpul, dice vorbitoriulu, cand nu numai grăulu, dar si alte producte se voru aduce la noi din tieri indepartate, unde se afla in abundantia, si aducendu-se cu putiene spese de transportu, se voru poté vinde multu mai eftine, decât productele năstre, cari in genere se producu cu multe cheltuieli.

Că medilóce contra crisei enumera vorbitoriulu urmatórele:

Drumurile de feru sè se iea in administratiunea stateloru, cá astfelu statele statorindu taxe eftine de transportu pentru cereale se póta influintiá importulu si esportulu. De asemenea crede vorbitoriulu de unu medilocu, desi numai paliativu: incheierea de uniuni vamale si punerea de vama pentru cerealele streine. Densulu este de opiniune, ca d. e. Austro-Ungari'a se incheia o uniune vamala cu Germani'a, si se impuna vama numai pentru cerealele, ce vinu din alte state. In legatura cu acést'a amintesce, ca in Angli'a esista degia tendenti'a de a-se incheiá o reuniune vamala pentru teritoriulu tuturor tieriloru, cari apartienu, seau stau sub protectoratulu Angliei, prin ce s'ar formá o reuniune pentru unu teritoriu, locuitu de o poporatiune de preste 300 milióne de locuitori.

Dr. Wolf, profesoru in Zürich aréta, ca in Americ'a in timpul din urma s'a inceputu a-se semaná totu mai multu, si economii de pamentu s'au inmultitu; dar chiar din acésta cauza dupa calculele sale afirma, ca si Americanii lucra astadi cu paguba. De asemenea nu se voru poté tiené pre langa pretiurilè eftine de astadi nici plugarii din Indi'a, unde pamentulu este ingreuiatu cu detorii tocma cá in Ungari'a. De aceea densulu crede, ca relatiunile năstre se voru schimbá mai spre bine.

Fay Bela nu crede, ca reului s'ar poté ajutá prin o uniune vamala, incheianda intre Austro-Ungari'a si Germani'a, deórece Russi'a si Romani'a inca vinu in combinatiune ca producente de grău. Aceste amendoue ne vendu, dar nu cumpera dela noi, si chiar din acestu motivu facia de ambe aceste state inca trebue se avemu rezervele năstre.

Neustaedt Sigmund, senatoru comercialu din Viena pre bas'a dateloru istorice si statistice aréta, ca nici unu statu si nici Angli'a nu si'a potutu aperiá interesele sale prin vama. Recunósce si densulu interesulu celu mare, ce-lu are cu deosebire statulu nostru facia de productiunea grăului; dar aréta, ca nu numai grăulu a scadiutu in pretiu, ci acésta sórte o-au avutu cele mai multe producte. Valórea grăului d. e. a fost in diametru la 1877 de 12 fl. 75, in 1884 a fost 8 fl. Totu astfelu a scadiutu caféu'a dela 100 fl. la 74 fl. lan'a dela 190 fl. la 118 fl. O crisa mare s'a intemplatu mai departe in pretiulu zacharului, a scadiutu apoi pretiulu canepi, ferului, oleului, alu carbuniloru, alu metasei, alu aramei, si alu argintului, carele singuru ar meritá unu studiu separatu cât mai profundu, deórece scaderea pretiului argintului inca a causatu mari devalvári. De asemenea este a se luá

in consideratiune in judecarea crisei economice si sporierea seau scaderea paporatiunei.

Cu privire la imbunatatirea stării poporatiunei in ceeace privesce specialu pre Austro-Ungari'a vorbitoriulu dice, ca sunt numai doue medilóce si anume: 1) a-se produce cât mai multu, si 2) a se pune mai mare pondu pre lucru, carele in sene este capitalu, si a se lucrá pentru desvoltarea industriei casnice, a se pune mai mare pondu pre comerciu si a se inlesni esportulu prin transportu eftinu.

Br. Seningk din Svedi'a atrage atentiunea congresului asupra cestiunei monetarie, si asupra impregiurării, ca cele mai multe state au primitu aurulu de unic'a basa monetaria, ér urmarea a fost ca devenindu aurulu scumpu, a produsu scaderea pretiuriloru celorlalte producte, deórece si aurulu este productu.

Knauer, proprietariu mare din Halle, recomanda, cá unu medilocu puternicu incontra crisei formarea de reuniuni intre proprietarii mici, cari se aiba de scopu procurarea de bani eftini si sementia, pre seam'a cultivatoriloru, si asigurarea loru contra eventualeloru daune.

Contele Albert Aponyi crede, ca este de lipsa a se organisá de nou creditulu ruralu, si recomanda incheierea unei reuniuni de vama intre Austro-Ungari'a si Germani'a. In fine propune, cá congresulu se aléga unu comitetu, care se luere intr'acolo, ca ideile esmise in congresu sè se esecute, si sè se sustiena o relatiune continua intre membri acestui congresu internationalu.

Regresulu moralu

in seclulu „luminiloru si alu civilizatiunei.“

Cu cât ne apropiamu mai tare de timpul preînchisuitu, când religiunea—dupa cum credu unii filosofi moderni—va deveni superflua intru formarea caracterului individualu alu omului si intru nobilitarea moralului seu: cu atât mai multu ne intarimu in credinti'a, cá speranti'a acestoru ómeni este desiérta, e numai unu visu plinu de vanitate, din care mai nainte ori mai tardiu negresitu cá se voru descepta, vedindu si cunoscendu ratacirea loru imensa.

Pretinsii filosofi, cari considera religiunea de unu ce superfluu, si nisuescu a o desradaciná si a o delaturá cu totul, din cauza cá li se pare daunaciósa, inpedecându spiritulu in desvoltarea si perfectionarea calitátiloru sale naturali, asia se vede, cá au uitatu de aceea, cá omulu totu omu remane pana „la sfersitulu veacului“, si firea sa fundamentala nu se va stramuta nici odata. Omulu dupa firea sa fundamentala e o fiintia religiósa, si ca atare este supusu precepteloru si prescriptiuniloru religiunei in modulu acel'a, in care sunt supuse fiintiele nerationale ordinei fizice, adeca legiloru naturei. Acestea sunt adevèruri necontestabile, pre cari sciinti'a profana ori la ce nivelu se va avénta, nici când nu le va poté schimbá ori resturna. Nici filosofi'a nu le va poté combata cu argumentele ei eronate, căci nestandu pe basa solida si sigura, ea vacciléza si fatia cu problemele cele mai esentiale, intocmai ca si aculu magneticu in tóte directiunile. Astfelu ori ce incercare, ori ce atacu indreptatu contra religiunei spre a za-

darnici efectele doctrinelor aceleia, trebuie nesmintitu să se reinfranga pe acele stânci neclătite ale credinței noastre.

Ocupându-ne cu tem'a religiunii, se vedem ce este religiunea propriamintea?

Religiunea din punctu de vedere obiectiv este legatur'a intimă ce există între Ddieu și omu. Această legatură este o condițiune indispensabilă pentru a susține echilibrulu ratiunii și a moralei, (crestine) și deca man'a cutezantă încerca a frange și a desface această legatură, urmarea naturală va fi caderea în abisulu ratacirilor și a imoralei.

În denegarea necesității religiunii zace înseși ignorarea și denegarea lui Ddieu, a ordinii morale și a libertății omului cu ratiune, cari toate stau în cea mai stransă legatură între sine, încât una fără de alta nici că se potu închipui. Ordinea morală e basată pe existența lui Ddieu; ăr libertatea este numai o frasă goală, deca nu posedem în ordinea morală și expresiunea demandătoare și prohibitivă a voinții divine. Asia dară deca este Ddieu, este și o voință divină; deca este voință divină, este și lege morală; ăr acest'a din urma permite neconditionatu existența libertății individuali.

Spiritulu modernu alu denegării nu se sfiesce a dechiară spre rusinea secului prezente: că nu este Ddieu personalu, ergo n'am lipsa de religiune. Apostolii epicureismului modernu în frunte cu Büchner dicu mai departe: că regul'a unică și exclusivă a omului în acțiunile sale este interesulu său subiectiv. Bine este aceea, ce este folositoriu; reu aceea, ce este daunaciosu. Ce numim noi legi morale, nu suntu altceva, decât regule legale, cari le-a creatu societatea umană în decursulu timpului în interesulu susținerii sale proprii. Principiile moralității, diferența între justu și injustu, bine și reu le precisăza legislațiunea statului.

Éta în liniamintele principale doctrinele distructive ăr se cuprind în evangeli'a epicureismului modernu, éta progresulu din punctu de vedere moralu în seculu superb alu „luminilor și alu civilizațiunii.“

Ôre pentru ce denega propagatorii amintitei evangeliu cu atât'a rezoluțiune adevăratele cele mai frumoșe și sublimă a-le religiunii crestine? Pentru aceea, pentrucă Ddiediu de dragulu lor nu voesce să se ivăscă în noroiulu materiei spre demonstrarea existenței sale; dară — se fimu sinceri și se li spunem că și pentru aceea, pentru că recunoscându ei existența unui Ddieu personalu, suntu constransi a recunoșce și o ordine morală independentă cu totul de ômeni. Acest'a însă de felu nu li convine, căci atunci unde e meritulu lor întru crearea unei morale „ideale“ de sine statătoare? Ambițiunea lor în casulu acest'a negresitu că ar trebui se suferă foarte multu. Dreptaceea „luminii“ secului au începutu a denega în ruptulu capului valôrea institutiunilor pozitive a-le religiunii crestine, căci altcum principiile faurite de densii trebuiescu se cadă neconditionatu.

Se intram deci în meritulu cestiunii și analizându necredința în Ddieulu adevăratu, se examinam: că de unde provine această, în ce consistă, și cari suntu consecințele ei?

Denegarea lui Ddieu în prim'a linie este de natura morală. Santulu Augustinu s'a pronunțiatu deja foarte corect, când a disu, că nime nu cutăza a denega existența lui Ddieu, fără acel'a carui'a i-zace acest'a în interesu. Cu alte cuvinte: denegarea lui Ddieu este expresiunea poftei a inimii stricată, că numai de n'ar fi Ddieu!

Nu încapă îndoala, că deca recunoșcerea existenței lui Ddieu n'ar trage după sine și anumite datorințe obligătoare, nimeni nu i-ar trece prin minte nici odată se-i denega existența; căci repetim denegarea lui Ddieu nu

provine din rațiune, ci din voința influințată de felurile pasiuni. Deca înse amu admite, că denegarea rezultă din rațiune: atunci potemu fi siguri, că acea rațiune n'a fostu sanatoșă, ci iritată, morboșă și stricată.

După ce cunoscem acum izvorulu denegării lui Ddiediu, se vedem în ce consistă ea propriamintea?

Nu o potemu caracteriza mai bine ca atunci, când o decheram de cea mai mare absurditate pe lume. Numai celu smintitu la minte, celu nebunu pôte denega pre Ddieu. „Dis'au celu nebunu întru inim'a sa: nu este Ddiediu.“ (Psalmu 13, 1.) Pre celu ce lucra fără cauză și fără scopu potemu cu totu dreptulu se-lu însemnamu cu timbrulu absurdității. Dreptu aceea nici pre celu denegatoriu de Ddieu nu-lu potemu numi altcum, decât de unu smintitu, de unu nebunu, căci nici o cauză nu are, pentru care se denega pre Ddieu; din contra, toate lucrurile din lume lu-facu pre elu se recunoșcă, că întru adevăru este Ddieu; apoi negarea n'are nici unu scopu. Celu putienu cu minte sanatoșă nu potemu cuprinde: ce lucru rationalu, salutaru și folositoriu pôte rezultă din denegarea lui Ddieu ori pentru singulari, ori pentru întreaga societate? Din contra istoria și esperința ne dovedesce, că totdeun'a și pretotindenea în mesur'a aceea în care necredința au luat dimensiuni totu mai mari, în aceeași măsură lu dimensiuni miseria distrugerea și pierirea.

Smintitu și nebunu este în fine denegatoriulu de Ddieu și din aceea cauză, că devine în contradicție și cu sine însuși; deôrece atunci când s'a pronunțiatu în contr'a existenței ființei divine, în momentul acel'a striga din launtrulu său o voce secretă: tu mintiesci, căci conceptele și sentimentele fundamentale ce-mi constituiescu ființa mea fatia de universu, vrendu nevrendu marturisesc: că totuși este Ddieu!

Încât privesc denegarea lui Ddieu provenită din inima stricată, séu din voința predominantă de pasiuni, ea este pecatu și osenda. Cum a trebuitu se decădia acel'a morală, care tocmai atunci doresce se nu fie Ddieu celu putienu pentru densulu, când ar avea mai multă lipsă de gratia sa! De alta parte înse potemu fi siguri, că decădiutulu muritoriu nu tocmai în această stare a sa cutăza a denega pre acel'a, care i-a daruită existența, cât mai vertosu în aceea stare, când se vede aproape de momentul acel'a, în care va stă în fatia cu Ddieu ca și cu judecatoriulu său rigorosu și dreptu. Atrasu de pecatele sale pe marginea noianului desperatiunii, în letargia s'a nu se mai cugeta la gratia divină, numai o dorință nutresce înca în peptulu său sdrobitu: Oh, de n'ar fi Ddieu!

Denegarea lui Ddieu considerată și din altu punctu de vedere, este o trufia, încât provine din voință. Când omulu increditulu în poterile sale debile reflectăza lui Ddieu cu îndrăzneală în orbi'a sa spirituală: Tu nu esci stăpanulu meu Ddieule, cu această voesce a dice: eu sumu stăpanu și Ddieu pentru mine, séu: eu sumu Ddieu. Și întru adevăru, scôl'a, din cari se latiescu astfelu de idei gresite după toate sdruncinările sale a statoritu în rezultatulu ei finalu tes'a,—că omulu este sie-si Ddieu.

Din cele espuse până aci se pôte vedea lamuritu, că denegarea lui „Ddieu adevăratu,“ este o infrațiune contra legii eterne, comisă în stadiulu abnormalu alu spiritului.

Se aruncam acum o privire fugitivă și asupra consecințelor denegării.

În cele premerse amu constatatu, că denegarea este pecatu, prin urmăre ca atare este supusă nesmintitu pedepsei. Precum se pedepsesce abuzulu de puterile fizice prin durere corporală, astfelu se pedepsesce neconditionatulu ratacirea spiritului prin regretare și prin muștrarea consciinței. Dreptaceea nici denegatoriulu de Ddieu nu pôte remanea nepedepsitu, căci adevărule acest'a lu

intarese si s. scriptura unde se dice: „celu ce nu va crede se va osendi“ (Marcu c. 16. v. 16.) Precum vede ucigatoriulu necontentitu inaintea ochiloru sei spirituali fati'a amenintiátóre a victimei sale: astfelu se cërca si denegatoriulu de Ddiu de ideia fiintiei supreme; si acést'a idea lu-cërca cu atât mai siguru, cu cât mai tare voesce a se feri de ea. In procesulu passiuniloru conturbate desi dispare in cétia icón'a lui Ddiu, dar cand acelea pauséza séu se liniscescu de totu in momintele de repausu a-le corpului infrantu de morbulu cumplitu: in sufletulu seu liniscitu se reoglindeza de nou aceea icóna eterna infiorandu si ingrozindu pre celu denegatoriulu.

Ferice de acél'a, care in aurora dilei ultime a destinului seu fatalu mai póte vedea odata resaritulú sórelui dreptatii si a adeverului; ferice de acél'a, carele inca la inceputulu luptei desperate a vietii cu tristulu seu finitu mai póte esi odata din labirintulu rataciriloru sale si póte intrebá pre cei din jurulu seu, cum a intrebatu fat'a muribunda crescuta in necredintia pre parintele si pre amicii sei necredintiosi, cari lacrimau langa patulu ei: „Iata — sioptea ea — eu se moru; se-mi spuneti inca odata si pentru ultim'a óra: adeveru este aceea ce voi m'a-ti invetiati, cà nu este Ddiu, nici judecata, nici iadu . . . . séu mai bine se tienu de adeveru aceea, ce m'a invetiati odinóra mam'a de fericitá memoria?..“ „Unic'a si scump'a mea fica — respunde parintele ei, care erupsa in plansu amaru — crede si tiene de adeveru aceea, ce maicata te-a invetiati.“

In asemenea casuri nici unu denegatoriulu de Ddiu nu ar muri pana atunci, pana ce nu s'ar inpacá cu acél'a, pre carele l'a denegatu in decursulu vietii sale intregi.

Dupa ce amu vediutu pe scurtu, pe ce basa eronata denéga apostoliu epicureismului modern esistinti'a lui Ddiu, adeverulu celu mai naltu alu religiunei crestine, ne potemu inchipui si falsitatea acelor motive, pre carii numitii le aducu de temeuri si intru denegarea celoru alalte adeveruri revelate.

Astfelu nu incupe nici o indoiéla, cà totu false si eronate au fostu si punctele de vedere, precum si principiele conducetóre din cari invetatii (?) seclului „luminatu“ au purcesu intru crearea si formarea diferiteloru directiuni filosofice, anume, intru crearea materialismului, pessimismului, deismului, pantheismului, idealismului si crealismului. — Aceste rataciri suntu fórte naturale, precum am disu la definitiunea religiunei; càci daca cineva se abate dela Ddiu, se abate dela inviatiunile cele mai sigure nesmintitu cà trebuie se ratacésca. Ér alunecandu cineva de pe calea adeverului, va alunecá si de pe calea virtutiloru si se va inmormentá in noianulu imoralitatiloru.

Este deci o aparintia regretabila a timpului presinte ce se nasce din aceea imprejurare fatala, ca contimporanii nostri pe intrecute incepu a aderá la doctrinele distructive a totu ce este bunu, nobilu si frumosu. Potemu fi preparati la eventualitati triste, càci spiritulu intunecosu alu pecatului inbracatu in vestmintulu sdrentiosu alu sciintiei cërca pre cei ignoranti si slabi de angeru a-i seduce si astfelu a pregati calea pentru unu nou pagánismu. Aci diace regresulu moralu alu seclului „luminiloru si alu civilizatiunei.“ aci reulu de care suferé deja o parte considerabila din mas'a popóreloru crestine. Daca voimu se scutimu pre poporulu nostru de acésta fatalitate nimicitóre, trebuie se vigilámu cu atentiune incordata asupra reului amenintiatoriu; se luàm unca de timpuriu mesurile preventive pentru a-lu impedeá in desvoltarea s'a mai departe se-lu combatemu cu tóta seriozitatea si se contribuimu din resputeri la estirparea lui radicala, càci la din contra, amare vor fi fructele indiferentismului fatia de causele cele sante a le nóstre.

Nicolau Fizesianu,

teol. abs.

Evangelia lui Ioanu. *)

(Continuare la Nr. 36.)

Partea a trei'a, care descrie din premergetóri'a desvoltare critica ulterioar'a catastrofa, se grupeza éra si in trei sectiuni: 1) *lasamentulu spiritualu a lui Isus cuprinsu in cuventarile de despartire*; 2) *istori'a patimiloru*; *rapórttele despre inviare.*

Nainte de a se apropiá mórtea, daca acést'a a fostu se fie de odata unu triumfu spiritualu, trebui sè se salveze pentru lume valórea spirituala a vietiei lui Isus; a trebuitu sè se transpuna la organe, care se o planteze mai departe si se complinésca oper'a. Capitólele 13—16 espunu acestu lasamentu in form'a unei autocomunicári a lui Isus catra discipulii sei prin amóre, séu in form'a unei treceri a vietiei lui Isus in o alta forma aparentiala a operárei terestre.

Daca privimu mai antáiu partile singuraticice a acestei sectiuni, atunci capitl. 13 compune in sine éra si unu intregu, reprezentandu *separatiunea* acelor elemente, cari operéza disturbandu in procesulu unitáti lui Isus cu discipulii seu. Semburile reprezentarei este actiunea simbolica a *spalarei picióreloru*; la care se anecséza si o cuventare esplicatória si integritória in trei ramuri. Daca spalarea picióreloru este, precum dice esplicarea, o amóre servila cu tendinti'a, de a escitá acést'a si in discipuli, atunci de alta parte disturbarile intemperate la actiune, un'a causata prin Petru, cealalta prin Iuda, se ivesce asia de semnificativu, cà actiunea in insasi intentiunea autorului trebuie se apara ca fundamentulu albu, pe care se potenciéza punctele negre a acelei disturbari. Fincà si cuventarea in urmatórele si-indrépta acutitulú spre aceste disturbari, asia trebuie se admitemu, cà ele compunu adeverat'a tema a acestei sectiuni. Spalarea picióreloru are dara scopulu a demustrá, cà efeptuindei comunitáti de amóre i-se opunu elemente resistande, cari trebuiescu delaturate; adeca: 1) infirmitatea lui Petru, caracterisandu-se in respingerea prin Petru si in vointi'a s'a esageratu opusa (análoga tientei sale) Petru (Mat. 16. 22; 26. 33), acelu elementu in Petru, care mai tardiu lu-aduse pe elu la negare; 2) intentiunea tradatória a lui Iuda, care se significa cu cuvintele: „voi sunteti curati, dar nu toti,“ prin ce se potenciéza intrég'a ineficacitate a actiunei la acestu discipulu, precand la Petru obvine numai o intrerumpere. Totu acésta ideia o desvólta si cuventarea ulterioara (13. 12—20). Dupa lamurirea sensului actiunei premergatórie cele dóue momente conturbátóre totdeuna se luminéza cu solenel'a formula de introduce, amin, amin (13. v. 16 si 20). Mai antáiu tradarea lui Iuda: „unu apostolu nu este mai mare decât celu ce la tramisu pre elu“ (v. 16.) este tes'a de introduce, din care in taina se deduce: cu atât mai multu are detorintia (apostolulu), a esercitá acea amóre umilita. Consciulu de acést'a, se aréta la ivéla superarea, care zace in acea, cà unu discipulu acésta detorintia nu numai cà nu o implinesce, ci inca „a radicatu contra mea calcaiulu sèu“ (v. 18). Precum antaiulu „amin, amin“ (v. 13.) se refere la Iuda, asia alu doilea, se refere la Petru. Evidentu cà acésta sentintia stá prin forma si cuprinsu in o referintia simetrica cu v. 16, si precum v. 16 compune la Iuda o suprasentintia pentru conclusiunea urmatóre, asia si v. 20 compune o atare la Petru spre o sentintia finala inca neesecutata. „Celu ce primesce pre care eu voiu tramite, primesce pre mine; ér celu ce me primesce pre mine, primesce pre celu ce m'a tramisu,“ déca deducemu din acést'a o conclusiune in asemenea modu ca din sentinti'a v. 16, atunci aceea póte esprimá numai superarea, care zace

*) Continuarea acestui tractatu an fost necesitati a-o intrerumpere din lipsa de spaciú in doi numeri anteriori. Red.

in impregiurarea, că este aci unu apostolu, carele nu primescce pre Iisusu. (Asem. v, 8. „De nu te voiu spalá, nu ai parte cu mine.“) Că nu s'a executatu acésta sentintia, motivulu in totu chipulu este acel'a că autorulu n'a voitu directe cu numele se puna pe Petru pe o linie cu Iud'a vendietoriulu.

Dupa ce astfeliu s'a constatatu dupl'a conturbare in executarea comunitatii de amóre, procede cuventarea mai departe la *separatiunea* acestoru elemente. Sectiunea 21—30 eliminéza séu separéza pre Iud'a, 31—38 facendulu elementu resistinte in Petru, anuntiandu publice iminent'a negare a acestuia si indrumându la umilintia.

Cu aceste capitulu 13 se grupéza in urmatórea siema:

1) Iisusu potenciéza elementele conturbatóre:

a) in actiune: b) in cuventare:
spalarea picioróloru; este unu simbolu alu amórei
conturbarea la Petru; servile;
conturbarea la Iuda. Iud'a 'si redica calcăii seí;
Petru nu-lu primescce.

2) Iisusu eliminéza séu separéza elementele conturbatóre:

a) Iud'a se delatura; b) Petru devine mustratu.

Urmatórele trei cuventari catra discipuli (14. 15. 16) representa comunitatea spirituala a lui Iisusu cu nou curafitulu cercu alu discipuliloru cá o garantiá pentru viitoriu. Ele (cuventările) se misica in jurulu ideiloru despartirei si revenirei; nisuescu a descéptá in discipuli deplina claritate a credintiei, indrumá inse d'odata la viitórea luminare prin paracletu; ele indémna la amóre: aceste idei aparu in intorseturi si iconi fórté variate. Aceste trei cuventari se impartu éراسi fiecare intreitu, langa cari anumite formule (14. 25; 15. 11. 17; 16. 1. 25.) semnaliséza punctele de limitare. Cuventarea *prima* (c. 14.), care la inceputu si la sfersitu (1 si 27) si-pune de basa repetit'a admoniare „se nu se turbure inim'a vóstra,“ este limitata prin provocare spre pornire (v. 31) cá o cuventare independenta de cele urmatóre: Ea desvólta urmatórele idei: a) in aceea legatura cu parintele, cá Iisusu, voru intrá si discipuli prin Iisusu, pentrucă elu este in tatalu, si tatalu este in elu, asia cá voru face lucruri mai mari ca Iisusu (1—14); b) Iisusu éراسi va veni la ei ca paracletu; sub conditiunea iubirei si padirei comandamentóloru le va face Iisusu si parintele locasiu la densii (15—24); c) paracletulu ii-va invetiá despre tóte; pentru aceea le lasa loru Iisusu pace si liniscire la finitulu seu iminentu (25—31).—Cuventarea a *dou'a* (c. 15.) esprima urmatórele idei: a) Iisusu cu discipuli stau la olalta in coerintia organica (1—11); b) de aci urméza comandamentulu iubirei intre sine, acelei iubiri, cu care a iubit Iisusu discipuli (12—17); c) liniscirea pentru urirea din partea luméi (18—27).—A *trei'a* cuventare vorbesce a) despre eficacitatea paracletulu, b) despre paroimii'a „putienu, si nu me ve-ti vedé etc.“ c) desfasiorarea acestei paroimii in ideea nuda: „esitamu dela parintele, si am venitu in lume; éراسi lasu lumea, si mergu la parintele“ (16. 28). Cu a-este este executatu acestu lasamentu spiritualu: „indrasniti, eu am biruitu lumea (16. 33). Acum se escă éراسi o imprejurare cá la sfersitulu sectiunei premerse, o imprejurare a glorificării precum acolo din afara asia aci din Ioutru. Acésta imprejurare se esprima in rugaciune (c. 17), care incheia sectiunea, si care asemenea este una tripartita, —o rugaciune cu referintia la Iisusu insusi (17. 1 s.m.), la discipuli (9. s.m.) la toti credintiosii (20 s.m). Unitatea parintelui si a fiului, si prin acésta a tuturor credintiosiloru este ultim'a tienta sublima a acestei sectiuni.

Sectiunea urmatóre enaréza *istori'a patimiloru* (c. 18 si 19). De si acésta in generalu urméza rapórtóloru sinoptice, totusi se afla in ea unile diferentie in singuraticé,

si dreptu aceea e problem'a nóstra, de a cautá acele puncte de vedere, de unde s'au produsu aceste diferentie. Ele, precum la o privire mai déprópe se constata, nu suntu altele decát acele, cari preste totu stapanescu evangeli'a, adeca 1) triasulu mai remarcabilu potentiatu, 2) ideea paschala aplicata la Iisusu, 3) caracteristic'a evangeliu in cuprinsulu iudaismului, atât in exteriorulu cât si in interiorulu crestinismului.

(Va urmá).

D i v e r s e .

* Pretiulu bucatóloru in piati'a din Arad.

Vinerea trecuta s'au vendutu bucatele in piati'a de aici cu urmatórele pretiuri: grâulu frumosu cu 7fl. de mediolocu cu 6fl. 30cr. grâulu secaretiu cu 6fl. 30cr. secar'a cu 5fl. 20, orzulu cu 5fl. ovesulu cu 6fl. 15cr. cucuruzulu cu 3fl. 80cr. Telegramele din urma din Budapést'a anuncia urcare de pretiuri; de asemenea a inceputu a-se esportá in streinatate cuantitati mai mari de cereale, decát pana acum.

* Contribuiri pentru seminariulu diecesanu.

Tinerimea romana din Beiusiu a arangiatu in 15/27 August a. c. o representatiune teatrala, in favórea Seminariulu diecesanu din Aradu si in favórea fondulu scólei romane de fetitie din Oradea mare. Venitulu curatu alu acestei representatiuni a fost de 85 fl. 20 cr. Din acésta sum'a s'a substernutu la cass'a consistoriulu din Arad 42fl. 60 cr. Suprasolviri au incursu cu acésta ocaziune dela dnii: Antoniu Palladi, Fenisiu 1 fl. Vasiliu Terebentiu, Cociuba 1 fl. Iosif Pintie, Suplacu 1 fl. Iosif Papp, Corbesti 3 fl. Aug. Antal, Beiusiu 2 fl. Vasiliu Sala, Vascou 50 cr. Demetriu Negreanu, Beiusiu 2 fl. dn'a Erdélyi, Beiusiu 1 fl. Vasiliu Ignatu, Beiusiu 2 fl. 50 cr. Teodor Pascuti, Dumbraviti'a 1 fl. Teodor Papp, Chesi'a 3 fl. Teodor Oncea, B. Lazuri 1 fl. Ioan Glitie 2 fl. Vasiliu Papp, Top'a 2 fl. Ioan Petrutiu, Siepreusiu 7 fl. Petru Leucuti'a, Chislaca 1 fl. Georgiu Dogariu, Aradu 2 fl. Petru Cost'a, F. Bator 1 fl. si Petru Ciuhandu, Rosi'a 1 fl. In numele seminariulu esprimámú multumita si pre acésta cale atât teneriloru arangiatori, cât si domniloru contribuitori!

C o n c u r s e .

Pentru distribuirea a 2 eventualu a 3 stipendii de câte 200 fl., din fundatiunea „Elen'a Ghiba Birt'a,“ se escrie concursu pana 19. 31. Octomvre a. c.

In sensulu testamentulu, la aceste stipendii, au dreptulu a recurge numai tineri cari studiazu cu succesu bunu, la vre-o scóla publica, si suntu de religiunea gr. or. si de nationalitate romana séu gréca, din comitatele: Arad, Bihor, Bichisiu si Cianad, si ai caroru parinti n'ar fi in stare a-i sustiené la studii.

Rudeniile fericitei fundatóre vor avea preferintia.

Recurrentii au a-si inaintá subscrisului, petitiunelu loru, provédute cu recerutele dovedi, pana la terminulu mai sus aratatu.

Aradu, 18. 30. Septemvre 1885.

Ioanu Metianu, m. p.

Episcopulu Aradului,
cá presiedintele comitetulu fundationalu.

Pe vacanta statiune invetiatoréscă dela scóla confesionala rom. gr. or. din comun'a bisericéscă Veresmortu, protop. Lipovei, dieces'a Aradului se escrie concursu cu terminu de alegere pe diu'a de 26. Octomvre st. v. a. c.

Emolumintele sunt urmatórele:

- 1) In bani gat'a 107 fl. v. a.
- 2) Diurne pentru conferintiele invetiatoresci 10 fl.
- 3) Pausialu scripturisticiu 5 fl.
- 4) In bucate 60 de masuri cucuruzu in bómbe.

5) Patru jugere pamentu estravilanu.

6) Optu orgii de lemne din cari are a-se incaldí si chili'a de invetiamentu.

7) Cortelu cu unu jugeru pamentu gradina intravilana.

Doritorii cari voescu a ocupá acést'a statiune invetiatoréca sunt avisati, recoursele loru a le ajustá cu tóte documintele prescrie in stat. org. precum si cu testimoniu de limb'a magiara pre cari apoi adresandu-le comitetului parochialu, se le substérna insp. de scóle Demetriu Marcu in Bichisiu per Kápolnás, avendu dupa aceea a se presentá in carev'a di de Dumineca séu de serbatóre la sant'a biserica spre a-si aretá desteritatea sa in cantarea bisericeasca si tipicu, si spre a se face cunoscutu poporului. Veresmortu la 22. Sept. 1885.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: DEMETRIU MARCU, m. p. insp. de scóle.

—□—

Se escrie concursu conform ordinațiunei Ven. Senatu scol. din Caransebesiu de dto 14/8 Nr. 329 a. c. pentru indeplinirea statiunei invetiatoresci romane confesionale din Ferendi'a, cot. Timisiului protop. Versietului, cu terminu de alegere pe 27. Octomvre st. v. 1885.

Emolumintele sunt:

- a) In bani gat'a 300 fl. v. a.
- b) Spese la conferintiele invetiatoresci 10 fl.
- c) Spese pentru scripturistica 5 fl.
- d) 8 orgii de lemne din care are a se incaldí si scól'a.
- e) Cortelu liberu si gradina de legumi.
- f) 2 jugere de pamentu aratoriu.
- g) dela inmormentari à 40 cr.

Dela recurrenti se cere sè se presinte in vre-o dumineca ori serbatóre la S. biserica spre a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Recursesle instruite in sensulu stat. org. bis. adresate Comitetului parochialu, se le substérna Pré Onor. Domnu Ioane Popoviciu, protop. in Mercin'a per Varadi'a. Ferendi'a in 15. Sept. 1885.

In contielegere cu protopopulu tractualu.

—□—

Se escrie concursu pentru vacant'a parochie din comun'a Ó Gepisiu, protopresv. Tincei comitat. Bihoru, pe langa urmatórele emoluminte:

- 1) Cortelu liberu cu 2 chiii si camara.
- 2) 170 de vici de biru computatu 197 fl. 50 cr.
- 3) Venitulu din pamentulu bisericii 150 fl.
- 4) Un'a gradina cu pruni si pamentu pentru crómpe 20 fl. v. a.
- 5) Venitulu stolariu dela inmormentari, cununii botezu si alte accidentii 60 fl. anuala suma 427 fl. 50 cr.

Doritorii de a ocupá acést'a parochie au a-si trimite recursulu seu conform stat. org. si regulamentulu pentru parochii, comitetulu parochialu din Ó Gepisiu, la Rever. dnu protopopu Gavriilu Neteu in Várad-Velencez pana in 20. Octomvre st. v. a. c. cand va fi si alegerea.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: GAVRIILU NETEU, m. p. prot.

—□—

Pe bas'a decisului Venerabilelui Consistoriu gr. or. rom. oradanu de datulu 16/28. Septemvre a. c. Nr. 814. B. se escrie concursu pentru deplinirea parochiei vacante de clas'a III. F. Osiorheiu cu fili'a Fugheu, protopresviteratulu Oradii-mari, cu terminu de alegere pe 3/15. Novembre a. c.

Emolumintele sunt:

I. Din comun'a matre F. Osiorheiu:

- a) Cas'a parochiala cu intravilanulu pretiuuta in 60 fl., b) 3¹/₄ jugere catastrale pamentu aratoriu, si unu fenatiu 56

fl., c) Dreptulu de pasiunatu pentru 10 vite, 10 fl., d) Birulu 12 cubule cucuruzu sfarmatu 60 fl., e) Dela 40 numeri câte o di de lucru 16 fl., f) Din stóle 45 fl.

II. Din fili'a Fugheu:

g) Intravilanulu parochialu computatu in 16 fl., h) 3¹/₂ jugere catastrale pamentu aratoriu, si unu fenatiu 65 fl., i) Dreptulu de pasiunatu pentru 5 vite, 5 fl., j) Birulu 7 cubule cucuruzu 35 fl., k) Dela 25 numeri câte o di de lucru 10 fl., l) Din stóle 25 fl.—Venitulu totalu face 403 fl. v. a.

Recursesle ajustate conform prescrielor Stat. org. pana 1/13. Novembre sè se trimita subscrisului in Zsáka p. u. Furta;—avendu recurrentii a-se presentá in s. biserica din F. Osiorheiu, spre a-si aretá desteritatea in cele bisericesci.

Se obsérva cà alegendulu, conform §-lui 8. din regulamentulu congregualu, pana in 28. Fauru v. 1886, va avé se deie veduvei preotese jumetate din beneficiulu parochialu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: TOMA PACALA, m. p. adm. prot.

—□—

Pe bas'a decisiunei Ven. Consistoriu diecesanu alu Caransebesiului, din 16. August a. c. Nr. 632. B. pentru indeplinirea postulu vacantu de capelanu, pe langa batrenulu parochu si asesoru consistorialu Dimitrie Blajovanu din Sacul, protop. Lugosiului; se escrie concursu, cu terminu pana Dumineca in 13. Octomvre vechiu a. c. cand va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: a) 7 jugere pamentu aratoriu si 13 jugere de fenatiu, padure si tufisii, b) Din birulu preotiescu ¹/₃ dela 175 case, câte 20 de oche cucuruzu despoiatu dela fie care casa, c) Din stol'a eventuala ¹/₃.

Recursesle a-se adresá On. Comitetu parochialu gr. or. din Sacul, si a-se adresá Rev. D. George Pesteanu, protopresviteru in Lugosiu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. protopresviteru tractualu.

—□—

Pentru deplinirea parochiei vacante de clas'a a III-a din Rosi'a si fili'a Obersia, prot. Radna-Totvaradiei,—se escrie concursu cu terminu de alegere pe diu'a de 20. Octomvre vechiu a. c.

Emolumintele: 1) jumetate sesiune pamentu parochialu, situatu parte pe vale, la siesu parte pe dealu si devenitu cam nefructiveru; 2) Dela 100 numere de case birulu preotiescu usuatu, adeca dela fiecare numeru câte una masura cucuruzu sfarmatu; 3) stolele indatinat; numerulu sufleteloru e: 943.

Recursesle ajustate conform prescrielor stat. org. sè se trimita parintelui prot. Vasile Belesiu, in Totvárád, p. u. Soborsin, celu multu pana la 18. Octomvre vechiu a. c.;—avend recurrentii a-se presentá in s. biserica din Rosia, spre a-si aretá desteritatea in cele bisericesci.

Rosia, 19. Septemvre 1885.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu VASILE BELESIU, protopresviteru.

—□—

Conform ordinațiunei Venerabilului Consistoriu gr. or. rom. oradanu de datulu 22. Iuliu v. a. c. Nr. 602. B. se escrie concursu pentru parochi'a vacanta de cl. III. din comun'a Chisirigdu, protopresviteratulu Oradii-mari, cu terminu de alegere pe 27. Octomvre (3. Novembre) a. c.

Emolumintele sunt: a) Casa parochiala cu intravilanulu pretiuuta in 60 fl., b) 25 cubule gráu si cucuruzu computatu in 125 fl., c) Un'a sessie de pamentu aratoriu computatu in bani 200 fl., d) Lemne pretiuute in 10 fl., e) Stólele anuale 60 fl., cari emoluminte computate in bani dau suma 455 fl.

Recurentii voru avé recursele loru instruite cu documintele prescise de stat. org. adresate comitet. paroch. din Chisirigdu, a le tramite subscrisului administratoru protopopescu in Zsáka, p. u. Furta, pana in 24. Octomv. (5. Nov.) a. c. avendu pana la alegere a-se presentá in S. Biserica din Chisirigdu, spre a-si aretá desteritatea in cele bisericesci. Se obsérva ca alegéndulu preotu va avé se deie jumetate din beneficiulu parochialu pana in 18. Aprile v. anulu 1886 veduvei preotese si orfaniloru remasi dupa fostulu preotu, conform §-lui 8 din regulamentul congresualu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: TOMA PACALA, m. p. adm. protop.

—□—

1) Pentru statiunea invetiatorésca la scól'a confes. gr. or. rom. din comun'a Sculia, protopresviteratulu Jebelului se escrie concursu cu terminu pana in finea lunei lui Octomvre a. c.

Emolumintele sunt: 120 fl. salariu annalu, 24 meti grâu 24 meti cucuruzu, 2 jugere pamentu aratoriu 1 jugeru fénatiu, gradina estravilana 1000□ din izlazu 800□ pamentu aratoriu, si 800□ pasiune, 4 metrii de lemne, pentru conferintia 10 fl. scripturistica 2 fl. dela inmormentari unde va fi poffitu à 50 cr. cortelu liberu cu 2 chili, o bucataria, camara, grajdu si gradina de legumi.

2) Pentru postulu invetiatorescu la scól'a conf. gr. or. rom. din comun'a Dubos, protop. Jebelului se escrie concursu cu terminu de 30 de zile dela prima publicare

Emolumintele sunt: in bani gat'a 73 fl. pentru 100 fonti clisa, 36 fl. pe 100 fonti de sare 6 fl. 40 cr. pentru 25 fonti lumini 10 fl. pentru conferintia 8 fl. pentru scripturistica 5 fl. 20 meti grâu, 20 meti cucuruzu, 2 jugere de pamentu aratoriu, 9 stenjeni de lemne din care are a se incaldi si scól'a si cortelu liberu cu 1 jugeru de gradina intravilana.

Aspirantii la vre unulu din aceste posturi sunt avisati recursele loru ajustate conform stat. org. a le tramite protop. districtualu Alesandru Ioanovicu, in Jebelu.

In contielegere cu respectivele comitete parochiale.

Alesandru Ioanovicu, m. p.
prot. si inspect. scol.

—□—

Conform inviatiunei Preavenerabilului Consistoriu aradanu, dtto 31. Augustu a. c. v. Nr. 3261. se escrie de nou concursu pentru deplinirea postulu invetiatorescu dela Clas'a I. din comun'a Toraculu-Mare, cottulu Torontalului, inspectoratulu B.-Comlosiului,—cu terminu de alegere pe 6/18. Octomvrie a. c.

Emolumintele sunt: a) In bani gat'a 400 fl. v. a. m care se subintielege si incaldiementulu invetiatoriului, b) 4 jugere pamentu aratoriu, c) Cuartiru liberu cu 2 chilii, in localitatea scólei, camara, staulu pentru vite, gradina de legume. d) Pentru Conferintiele invetiatoresci la anu 10 fl. v. a. e) Pentru scripturistica 5 fl. v. a.

Dela recurenti se pretinde se produca: 1) Atestatu de botezu. 2) Atestatu despre portarea morala. 3) Testimoniu preparandialu. 4) Testimoniu de calificatiune pentru statiumi de clas'a I. 5) Testimoniu de limb'a magiara. Cei cu clase, si cei apti intru instruarea corului vocalu, vor fi preferiti. In lips'a de recurenti cu pretins'a calificatiune,—se vor admite la candidare si cei cu calificatiune inferióra.

Recursele astfelu instruite, au a-se substerne pana la terminulu indicatu, Preaonoratulu Dnu protopresviteru si inspectoru tractualu de scóle Vincentiu Sierbanu, in Folia, via: Vojtek.—Recurentii suntu poffiti, cá in terminulu

publicarei concursului, sè se presenteze in dumineci ori serbatori in faci'a locului la biserica, pentru de a-si aretá si dovedi desteritatea in cantare si tipicu.

Se observéza in fine, cumca dupa organizatiunea invetiamentului in Metropoli'a ort. rom. alesulu va folosi din tóte emolumintele sus insirate numai jumetate pana in 26. Octomvre st. v. a. c. cand se implineste jumetate de anu dela diu'a mortii fostului invetiatoriu.

Toraculu-Mare, la 8. Septemvre 1885.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: V. SIERBANU, prot. B.-Comlosiului.

—□—

Pentru deplinirea statiunei invetiatoresci dela scóla confesionala gr. or. din comun'a Ch. Apateu, protop. Oradii-mari se escrie concursu cu terminu de alegere pe 14/26. Octomvre a. c.

Emolumintele sunt:

- 1) Cortelu cu gradina de legumi pretiuita in 30 fl.
- 2) In bani gata 60 fl.
- 3) Fofosirea $\frac{1}{4}$ sesie de pamentu pretiuitu 120 fl.
- 4) 10 cubule de grau amestecatu si 5 de orzu per 5 fl. — 75 fl.
- 5) Venitele cantorali (mortu mare 1 fl. micu 50 cr. dela cununia 50 cr), 30 fl. Sum'a 315 fl.

Competintii sunt avisati, petitiunile loru ajustate conform presciseloru stat. org. si adresate Comitetului parochialu din Ch. Apateu, a-le substerne subscrisului in Zsáka p. u. Furta, pana in 10/22. Octomvre a. c. avend recurentii in vr'o Dumineca ori serbatóre a-se presentá in S. Biserica din Ch. Apateu, pentru a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: TOMA PACALA, m. p. adm. protop.

—□—

Concursu la statiunea invetiatorésca dela scól'a a dóu'a din Valcani Salariulu 200 fl. bani, 25 hectolitre de grâu, $1\frac{1}{2}$ jugere pamentu estravilanu, paie pentru incaldu, cortelu liberu cu gradina, taca de inmormintare care se aduce la biserica 40, éra la alte inmormintari 25 cr. Recursele sè se adreseze protopresviterulu Vincentiu Sierbanu in Folia (Folya) pana la 10. Octomvre a. c. st. v. Comitetulu parochialu din siedinti'a dela 29. Augustu 1885.

—□—

Licitatiune minuenda.

Comun'a bisericesca rom. ort. orientala din Beregsu, cottulu Timisiului, voesce a face de nou acoperementulu bisericeci, repararea din afara a edificiuului bisericeci si a murulu ingraditoriu precum si vapsirea usiloru. Acést'a reparatiune cu materialulu necesariu, pre bas'a preliminarului aprobatu de Vener. Consistoriu diecesanu de dtto 28. Augustu a. c. Nr. 2891, este specificatu la sum'a de 1210 fl. 84 cr. v. a.

Doritorii, cari voescu a intreprinde acésta lucrare, au a-si trimite ofertele, respective suntu poffiti la licitatiunea minuenda ce se va tiené la 29. Septemvrie v. a. c. in comun'a Beregsu, provezuti cu vadiulu de 10%. Planulu precum si conditiunile staverite, se potu vedé in fia care di la oficiulu parochialu localu.

Beregsu, la 6. Septemvrie 1885.

Ioanu Balta, m. p.
presied. comit. par.

—□—